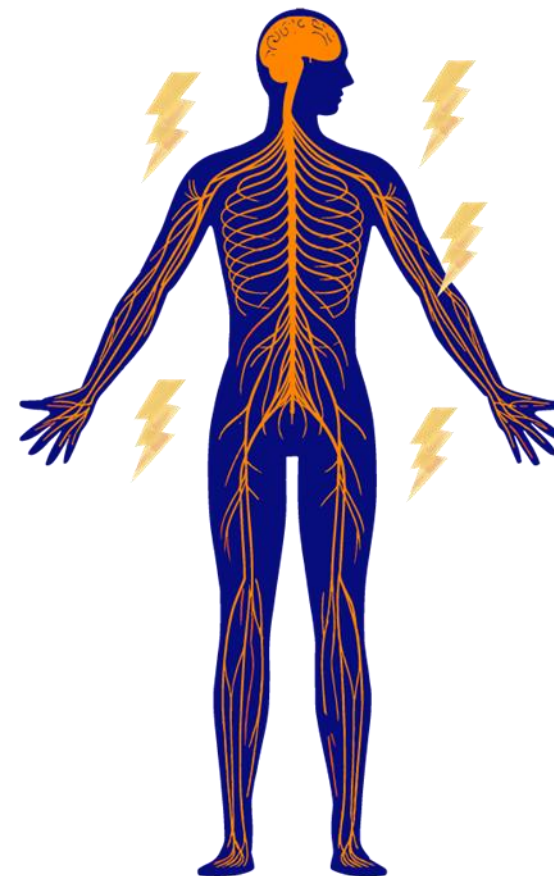

13 November 2025 NVVK Praktijkdag

Wanneer geldstress het denken blokkeert

Wat kun je doen?

Karen Hosper
Annegien Langedijk

Geld (stress)

Programma

- Voorstellen Pharos
- Armoede, stress en gezondheid
- Wat kom je zelf tegen?
- Tips en hulpmiddelen
- 'take home message'
- Wat ga je doen volgende week?

Missie

Het terugdringen van grote gezondheidsverschillen.

Uitgangspunt

Gezondheid en kwaliteit van zorg voor iedereen in Nederland.

preventie

van

geldzorgen

een project van

Gesprek over geldzorgen normaliseren

Geldzorgen bespreekbaar maken bij:

- Huisartsen en apothekers
- Geboortezorg
- Scholen
- Via ervaringsdeskundigen en sleutelpersonen
- Vrijwilligers

A woman with her hair in a bun, wearing a grey zip-up sweater, sits on a light-colored sofa. She is looking upwards and to the right with a thoughtful expression. The room is decorated in a rustic style with a wooden dining table, a white cabinet, a wicker wreath, and several large ceramic pots with dried plants. A stack of books sits on a small white table behind her.

De impact van geldzorgen heeft mij
geraakt als mens echt.

Geldstress en fysieke klachten

Hoeveel Nederlanders ervaren lichamelijke klachten als gevolg van geldstress?

- A. 5%
- B. 17%
- C. 28%
- D. 45%

Bron: Raisin 2023 (landelijke enquête)

Schuldhulp en psychische klachten

Bij ongeveer 45% van de mensen die zich aanmelden voor schuldhulpverlening, is al sprake van mentale gezondheidsklachten.

- A. Juist
- B. Onjuist

Zorgmijding

Hoeveel mensen mijden de zorg uit angst voor kosten?

- A. 1 op de 20 mensen
- B. 1 op de 10 mensen
- C. 1 op de 5 mensen
- D. Dit komt in Nederland nauwelijks voor

Bron: Patientenfederatie; NIVEL/RIVM 2023

Werk & inkomen

Hoeveel mensen met geldzorgen zijn langdurig ziek geweest?

- A. 11%
- B. 3%
- C. 15%

Bron: IPSOS (2024)

Sociaaleconomische gezondheidsverschillen

LEVENSV ERWACHTING

Mensen met een
laag inkomen leven

± 21 jaar

minder lang in **goed**
ervaren gezondheid

Lage opleiding

mannen met
een lage opleiding
leven

± 6,0 jaar
korter

Laag inkomen

mannen met
een laag inkomen
leven

± 8,8 jaar
korter

vrouwen met een
lage opleiding
leven

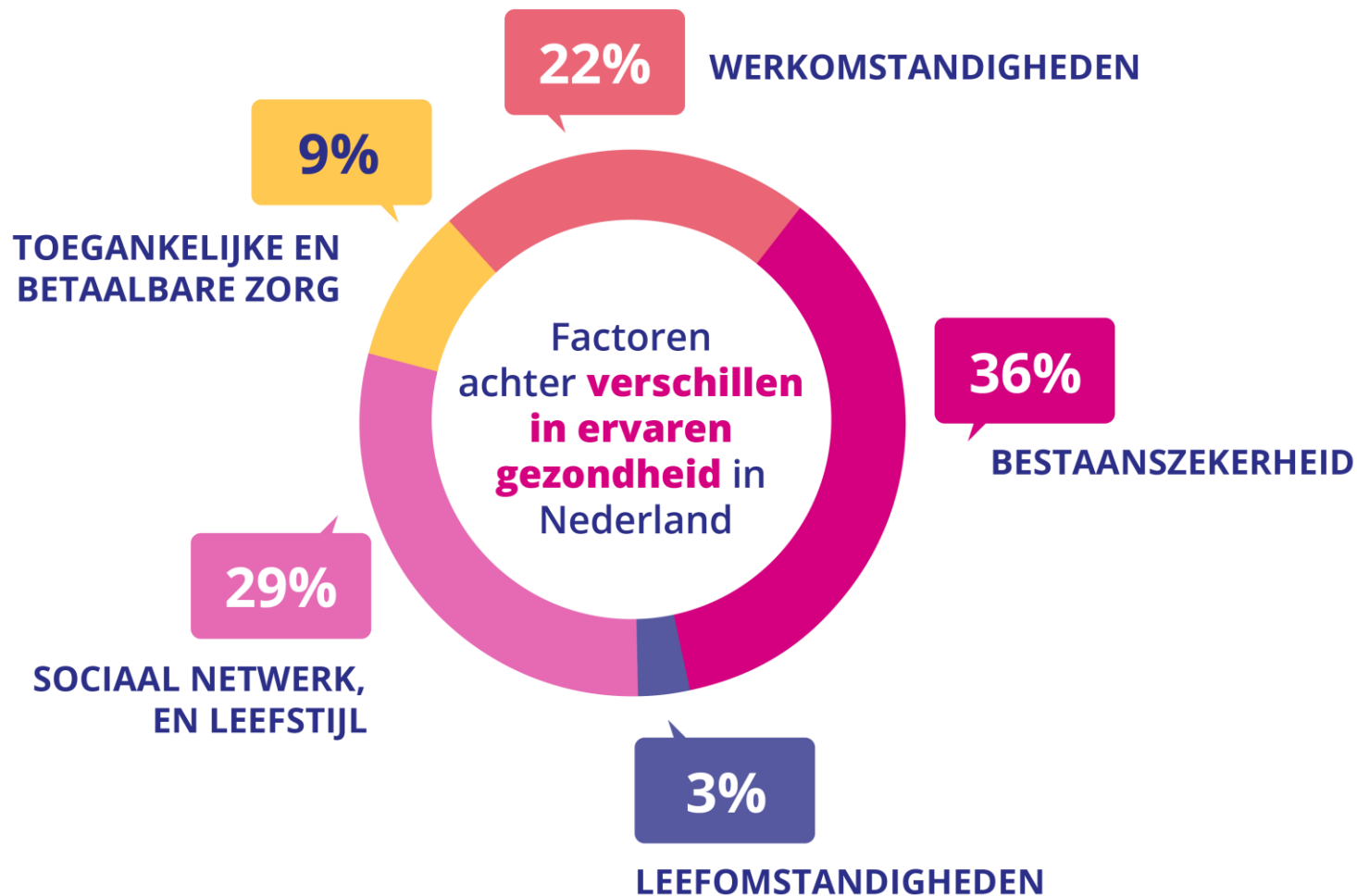
± 4,8 jaar
korter

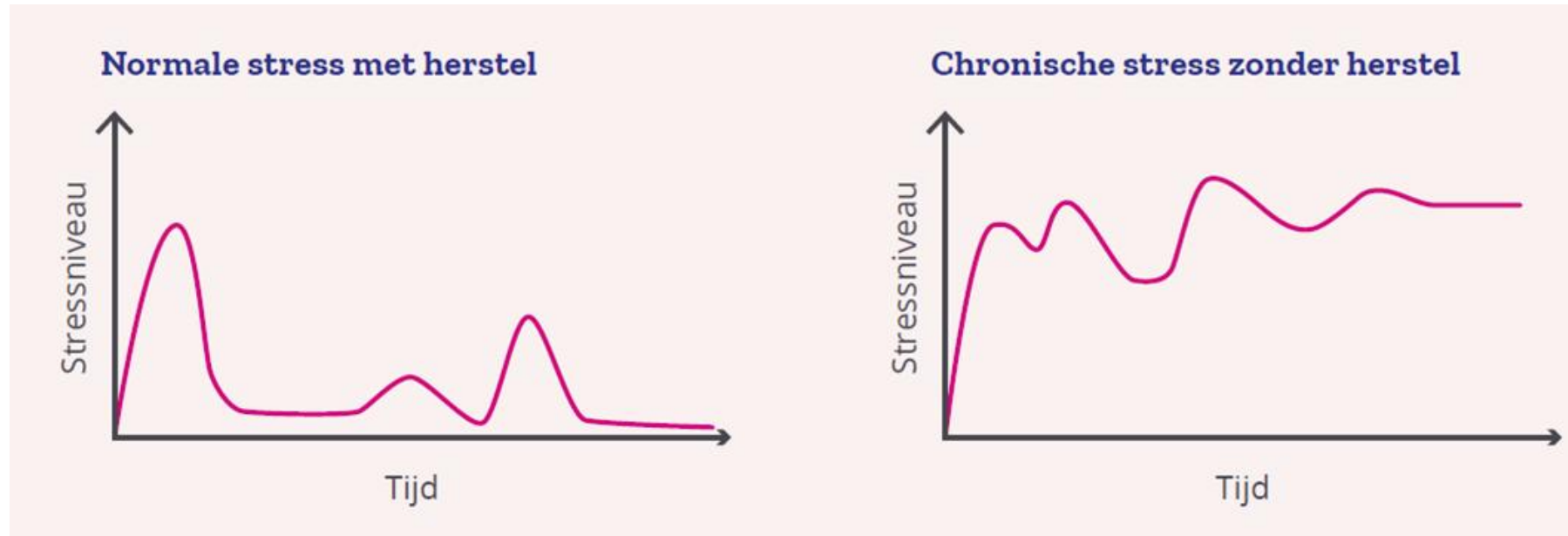
vrouwen met een
laag inkomen
leven

± 7,1 jaar
korter

Gezondheidsverschillen in Nederland

Normale stress versus *ongezonde* stress

Gevolgen van chronische stress

Fysiek

- Hart- en vaatziekten
- Diabetes
- Obesitas
- Vroegtijdige veroudering (DNA verandert)
- Verminderde vruchtbaarheid
- Afweersysteem vermindert

Cognitief

- Concentratie problemen
- Minder goed geheugen
- Impulsief gedrag
- Moeite met plannen en organiseren
- Moeite met emoties reguleren

Mentaal

Gevolgen voor dagelijks leven

- Geen overzicht meer op de post / regelingen met instanties
- Geen ruimte voor sociale contacten, weinig sociale steun
- Sneller boos of emotioneel reageren
- Weinig zelfvertrouwen
- Ongezonder leven, meer gaan roken, ongezonder eten
- Adviezen of verwijzingen van zorg- of sociaal werkers niet opvolgen
- Medicatie vergeten te slikken
- Afspraken vergeten

Wat kom je zelf tegen?

- Herken je (chronische) stress bij cliënten? Wat zijn bekende signalen?
- Wat doet dat met het contact en met de voortgang van de ondersteuning?
- Waar loop je soms op vast met een cliënt?

**Je lichaam
reageert
automatisch.**

**Wát er gebeurt, is bij
iedereen anders.**

Huiduitslag

Rood hoofd
of zweten

Hartslag snel
of onregelmatig

Hoge
bloeddruk

Snelle
ademhaling of
hyperventileren

Veel of geen
zin in eten

Hoge
bloedsuikers

Maagklachten
of buikpijn

Diarree of
verstopping
Vaker plassen

Overal
gevaar zien

Vaak ziek

Pijn aan
hoofd,
nek of rug

Slaapproblemen

Geen of veel
zin in seks

Niet goed denken,
Concentreren,
beslissen

Duizelig,
oorsuizen

Snel boos,
verdrietig
of somber

Wat doe je met deze signalen?

- Hoe maak je het bespreekbaar?
- Welke vragen stel je?

Het gesprek starten

Normaliseren van de situatie

Het komt vaak voor dat mensen zich door geldzorgen ongezond voelen. Ze ervaren bijvoorbeeld meer stress. Hoe is dat voor jou?

Veel mensen in Nederland hebben moeite met rondkomen. We merken dat veel mensen het ook best lastig vinden om te praten over deze zorgen. Daarom vragen we er tegenwoordig standaard naar (in onze kennismakingsgesprekken). Dus mag ik ook aan jou vragen: in hoeverre heb jij geldzorgen?

'We horen vaker van mensen die ...
Mag ik vragen hoe dat voor jou is?'

4

Wat zijn dingen die jou stress geven?

Problemen op
je werk of
geen werk

Verwaarlozing
of geweld in
jeugd

Ziekte

Geldproblemen

Mishandeling

Pijn die niet
overgaat

Geen fijne plek
om te wonen

Ziekte
van een
familielid

Negatieve
Gedachtes
over jezelf

Problemen
op school

Verslaving

Digitale
stress

Moeite met
lezen en
schrijven

Problemen
met mensen
om je heen

Nare Herinneringen

Zorgen over de wereld
Of over je toekomst

Discriminatie/
Buitensluiten

5

Wat kan je zelf doen om minder stress te hebben?

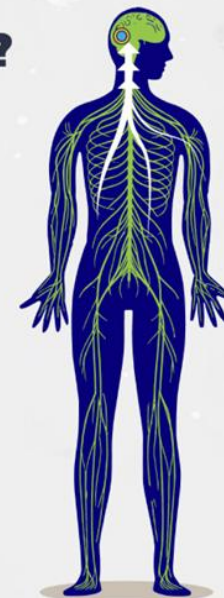
Je hersenen hebben direct invloed op je lichaam.

En dat is ook andersom. Als je lichaam ontspant, zorgen zenuwen en stoffen ervoor dat je hersens ook ontspannen.

Wat helpt kan voor iedereen anders zijn.

Wat helpt jou om te ontspannen?

Ademhalings-
oefeningen

Denken aan
positieve
dingen

Praten met
mensen die
je vertrouwt

Bewegen

Iets doen voor
een ander

Geloof

Niks
doen

Muziek
luisteren of
maken

Creative
dingen doen

Massage,
aanraking- en
knuffels

Gezond en
regelmatig
eten

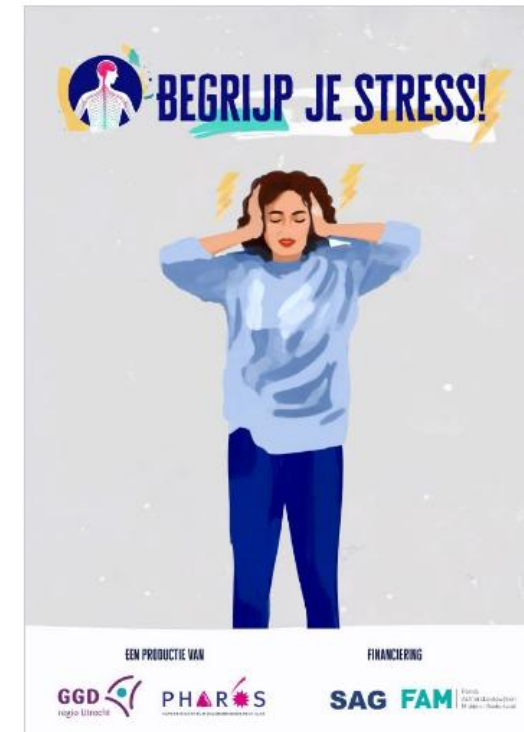
Goed slapen

Begrijpelijke uitleg over stress

<https://youtu.be/tpWEbOYt6xw>

- <https://www.pharos.nl/kennisbank/praatplaten-begrijp-je-stress/>

Ontwikkeld door Pharos ism GGD Regio Utrecht met subsidie van Stichting Achmea Gezondheidszorg (SAG) en Fonds Achterstandswijken Midden Nederland (FAM).
Link naar pagina: [Begrijp je stress](#)

Contacten met zorgprofessionals

- Heb je contact met zorgprofessionals in jouw werkgebied?
- Verwijs je wel eens naar een huisarts of andere zorgprofessional?

Invulling brugfuncties op wijk en individueel niveau

Brugfuncties op wijkniveau

Wijkcoördinator huisartsenzorg

Focus van de opdracht:

- Opbouwen wijknetwerk met vertegenwoordiging huisartsen
- Coördineren samenwerkingsverband
- Regionaal en lokaal beleid vertalen naar uitvoering in de wijk

Wijkverbinder vanuit gemeente

(o.a. dorpscoördinator, adviseur gezonde wijk)

Focus van de opdracht:

- Verbinding leggen tussen inwoners en gemeente
- Opbouwen wijknetwerk met professionals in de wijk
- Faciliteren en coördineren van bewonersinitiatieven

Brugfuncties op individueel niveau

Huisartsen- praktijken

o.a. PO Sociaal, welzijnscoach, POH Welzijn.

Werkzaamheden:

- Spreekuur houden
- Gesprekken met cliënt / patiënt
- Brede uitvraag
- Verwijzing naar passende zorg of ondersteuning sociaal domein
- Terugkoppeling naar huisarts
- Contact onderhouden zorgverleners
- Deelname aan en/of coördineren van netwerkbijeenkomsten

Voorzieningen in sociaal domein

In verbinding met alle lokale partijen voor welzijn, schuldhulp, sociaal werk en vrijwilligersorganisaties, sport en cultuur en met informele ondersteuning en bewonersinitiatieven

Handreiking brugfuncties

Professionals in zorg en sociaal domein met een (aparte) brugfunctie:

Zij kunnen de schakel zijn tussen de financiële ondersteuning en de huisarts.

[Link naar de handreiking](#)

Samengevat: wat kun je doen?

1. Herken de signalen van chronische stress (fysiek, mentaal, gedrag)
2. Maak mensen bewust van wat stress met je kan doen
3. Help mensen op weg om zelf iets te doen aan stressverlichting
4. Verwijs naar een zorgprofessional (huisarts of POH-GGZ) als dat passend lijkt
5. Voeg geen stress toe!
 - Laagdrempelige en aangename omgeving bij instanties en in de wijk
 - Spreek en schrijf in begrijpelijke taal

Wat kun je *morgen* doen?

- Bekijk de video's en de gesprekskaart: hoe kun jij dit gebruiken in je werk?
- Maak stress eens bespreekbaar met een cliënt waar je al tijdje zorgen over maakt. Deel de flyer uit.
- Zoek uit naar welke zorgprofessionals je kunt verwijzen (huisarts of iemand met een brugfunctie)
- Meer lezen over stress? <https://www.pharos.nl/kennisbank/leven-met-ongezonde-stress/>

Dank voor je aandacht

a.langedijk@pharos.nl

k.hosper@pharos.nl